

BÉTSI MAGYAR KURIR.

Nr. Indúlt: Pénteken, October' 31-dikén, 1834.

36.

SVÉTZIA ÉS NORVÉGIA.

Lindeberg a' Justiz hivatalnál azt kérte, melly szerint a' Sved Udvari Törvényszék, azon okokra nézve, mellyeken az ellene hozott halálos ítéletet alapította, számadás alá vonattassék.

G Ö R Ö G O R S Z Á G.

Naupliából Sept. 18-ról írják: A' Residentziának Athenéba leendő általtétele, végképpen elhatározott. Ő Felsége Otto Király, ekkoráig, Korinth, és Athene között habozott, de végre még is az utolsóra esett a' választás, ide való útazása alkalmával, annyival inkább, mivel imez új fő városba, az Ország nagyobb birtokosai, szívesebben fognak költözködni.

T Ö R Ö K O R S Z Á G.

A' Pestis általános rémülést okoz. A' gazdag Törökök, nagyobb részint falura húzódnak, 's a' kereskedők elhagyják foglalatosságait, hogy életjüket megmenthessék. A' sok halálesetek, idejárulván a' béállott rossz idő, egészen megakasztják a' fő városnak, a' falukkal való öszveköltetését, és kereskedését: azomban reményleni lehet, hogy éppen a' megváltozott időmérséklet, az egészségi állapotra jó befolyással leend.

Az eddigleni görög Patriarchának elbotsáttalását, 's helyébe egy újnak ki neveztetését, a' mit némelly Európai lapok önnkéntesnek állítanak, a' Török Ujság ekképpen adja elé: „Ő Felsége, kinek szívében fekszik mindegyik jobbágyának java, az eddigleni görög Patriarchát Constantinost, öregse-

gét, melly miatt hivatalával járó kötelességének telyesítésére képtelen vólt, tekintvén, — a' Patriarchaságtól felmentette, 's helyébe a' Metropoliták egyes akarattal történt választások után, a' Tirnova i Metropolitát, ki szinte Constantinosnak neveztetik, ezen új Patriarchaságban megerősítette.

N A G Y B R I T A N N I A.

(Morning Post.) Kelet Indiából jelentik: Lord Bentink útazása közben megbetegedett, és Bangaloréban fekszik.

Miólta a' Kelet Indiai társaság Monopoliuma eltörölletett, Londonba legelőször szállított Singaporéból thea, és így ezen tikkellyel való szabad kereskedés immár megnyitott.

London Oct. 16 kán. Ma estve, mind a' két Parlamentház, könyvtárostól, a' Committéé teremmel, a' szónok házával, és a' Clerceknek lakásaikkal együtt elégett. Westminsterhall, és a' törvény Udvarok megmentettek. A' tűz estveli 6 órakor a' felsőháznak kávéházában támadt, az egész épület melegítő tsöveknek vigyázatlanul történt befűtése által, 's még éjfélkor el nem óltatott.

Demerarából és Berbicéből jelentik: A' Negerek közötti nyughatalanságok már megszűntek, és miután a' rend Essequéboban is helyreállott, a' katonák onnan legközelebb másuval rendeltetnek.

Említést érdemel, hogy Londonban némelly fő Aristocratáknak familiai Ünnepek, olly nagy pompával megy

véghez, mellyről a' külföldieknek megfogások sints. Ide tartoznak nevezetesen a' Majorennitásnak kinyilatkoztatása, melly rendesen a' Parlamentbe való lépéssel vagy on öszveköttve, a' mi természetesen az egész familiának politikai helyzetére nagy befolyással vagy on. Minél gazdagabb, és előkelőbb a' familia, annál fényesebb az Ünnepe is, mellyben Angoly régi szokás szerint, minden házhoz tartozók részt vesznek. Legtündöklőbb volt legközelebb Oct. 1-jén a' 22 esztendőös Viscount Miltonnak, Gróf Fitzvilliam édes Attya által, Majorennissá lett kinyilatkoztatása. A' nagy vár kerülete, tömve volt vendégekkel, a' mennyiben 1400 meghívó tzedula osztogattatott ki. Villafüstök délutáni 5 órakor tartatott. A' vár kivilágosítása, 2 Londoni Mívészértőre bizattatott. Estve 9 órakor jelent meg az első kotsi, katonai muzsikától fogadtatva. A' kotsik számára épített sikátor alá ezereknként gyülekeztek, 's azon kívül, egy Angoly mértföldnyire láttatott a' néptömeg. A' bál 9 óra után kezdődött quadrillal, mellyet a' többek között Hertzeg Devonshire, és Lord Morpeth is tántzoltak. A' nagy — 60 lábnyi hosszú, 's ugyan annyi szélességű, és 40 lábnyi magasságú tántz teremben, a' Galleria tömve volt, mivel Lord Fitzvilliam nyilván meghagyta, hogy senki se útassittassék el, a' ki valamit látni akar, és így egész délután, 20,000 nél egymásután, többen botsáttattak bé. Mind e' mellett a' legkissebb rendetlenség sem történt. Az ételek reggeli 2 órakor hordattak fel, mellyek a' levest, és a' sültteket kivéven, mind hideg készítvényből állottak. Négyyszer terítették egymás után asztalt, 's mintegy 2000 személy vendégeltetett meg. Az utolsó kotsi reggeli 7 órakor távozott el. A' dolog úgy volt intézve, hogy 500 kotsi, és 1000

ló, a' vár körében, könnyen elérhető. Ez, félszázad óta 5 dik illy nemű familiai ünnep ezen palotában.

Oct. 14 kén estve, London, Marylebonei Egyház Bizottsága — a' Szegénységet illető törvény felett tanácskozott. A' jelen volt tagok között, Wilson Ur ekképpen nyilatkozott: „Nem szándékom az Urak figyelmöket, amarrút billre fordítani, hanem az írott, természeti, és törvényes just akarom megvizsgálni, mellyre a' szegények méltán számot tarthatnak. (halljuk) Tudják az Urak, hogy a' szegényeknek mindig meg volt ez a' jussok, a' mióta az Angoly Státus fennáll, sőt jólléttünket azon módnak tulajdonítom, melly szerint Angliában a' szegények ruházkodnak, laknak, és táplálják magokat. (halljuk) Azt mondják ugyan, hogy azon törvényeket nem is akarják eltörölni, de én azt hiszem, hogy éppen Erzsébet Királynének 43 dik tikkelyét akarják felfüggeszteni. Ez, — úgy látszik előttem, első próbájok a' Status gazdáknak, hogy Systemájokat az Országba béhozzák. Ezen oskolának feje, maga a' Lord-Cantzellarius, mert jól emlékezem, Uraságának a' Felsőházban tartott beszédjére, mellyben Erzsébet Királynének említett törvényét boldogtalannak nevezte, a' miből nyilvánkísül, hogy végre ezen törvényt egészen el akarják törölni: ha tehát egy illyen férjfi ekképpen nyilatkozik, valóban ideje, olly rendszabásokra elkészülni, mellyeket az Ország nyakára szándékoznak tolni. Nem hihetem, hogy sokan, a' bill javallatjakor meg ne tsallattattak légyen, a' mi némelly tagoknak későbbi viseletjeből kitetszik. De visszatérek a' szegények jussaikra, mellyeket elidegeníthetetleneknek lenni tartok. A' szentírás tanítása szerint, a' szegény mindig számot tarthat másoknak segedelmekre, ha önmaga nem

képes magának valamit szerezni: ugyan azt állítják minden századnak legnagyobb férjfiái is, kik a' közönséges jusról írtak vólt. Ha már most a' szegényeknek imez jussaik veszedelemben forognak, ideje, hogy mindenki, nevezetesen a' középrend, amaz jussok megsemmisítésére tzelzó igazságtalan törekedéseknek ellentálljon. (tetszés.) Ennél fogva azt javallom, határoztasék el, hogy az ángoly segénységet illető Systema, igazságon alapul, 's a' közjónak előmozdítására van számítva. "Streck Ur támogatta a' javallatot, 's véleménye odajárult, hagyattassék meg mind az Egyháznak, mind a' szegénység Elöljáróinak, és Igazgatóinak, hogy a' szegénység biztosait a' templom igazgatásába való minden beavatkozástól tiltsák el." Azután Hibble Úr így szóllott: „Tsaknem félnék véleményemet nyilván kimondani, ha hogy nem vólnék a' Marylebonei Egyházi vidékben. Valóban én nem kevésbé kívánom, mintakárki más, a' szegényeknek javokat: az utóbbi 10 esztendőt philanthropikai munkában töltöttem, 's szívemen fekszik, a' szegényeknek jussokat ezentúl is védelmezni: De az hiszem, hogy a' szegényeket illető bill, ezeknek javokat támogatja, nem hogy tsonkítaná. (tartós morgás.) A' szegények nyomorúságok, Erzsébet ideje ólta nevedett. VIII dik Henrik Országlásának 22-dik esztendejében, az első törvény hozatott, melly adakozást parantsolt. Én azt mondom, hogy Erzsébet 43 dik törvényzikkelye, nem hoz a' szegényre boldogságot. Megengedem én, hogy a' szegényeknek jussaik, tsonkittattak az Aristokratzia által, és hogy a' dolgozó rend jólléte, főképpen a' nagyobb bérlelés általmegtsökkent, — úgy, de ezt mind most meg nem lehet változtatni. Igaz, hogy, erre a' billre nints szükség a' főváros-

ban: de hát vallyon el lehet e' kerülni a' földművelőknél is? Kérem a' Gyülekezetet, ne hidje, mintha a' biztosok, meg akarnák segedelemtől fosztani a' szegényeket: hiszen meg van határozva, hogy mindegyik Egyházi kerületben, két Békebiráknak megengedtetik, öreg, és beteges emberekről, a' dolgozó házon kívül is gondoskodni. Ha ez a' bill kegyetlen, azt mondom, hogy a' szegények Elöljárói, és Igazgatói, az utolsó 18 hónapban, már magok is, ezen alap szerént munkálódtak. Hogy a' Kormányának, Patronatus vólna a' tzelja, tagadom: a' vizsgálati biztosságnál egyetlen egy tag sem vólt a' Kormány részéről, mellynek ezen bill, eredetét köszönhetné. (halljuk, és tartós félbenszakasztás, a' midön a' tanátskozás elhalasztása kívántatik) Nem szép, hogy az Urak illy módon félbenszakasztanak! Kivánnom kellett vala, hogy a' helybeli tisztviselőknak, az új bill által, nagyobb hatalom adódott légyen: de úgy hiszem, jobb, ha a' felelet terhe másutt fekszik. A' Biztosságnál 3 előkelő férjfiúi vagyon (morgás) azután ott az alsóház, mellynek azok, felelettel tartoznak! Erre ismét a' vitatás elhalasztása kívántatott, a' midön a' Gyülekezet, nagy nyughatatlanság közt eloszlott.

NÉMET ORSZÁG.

Oct. 21-kén Vunsiedel szorgalmatos kereskedő város, nagy részint elégett. Előleges tudósításoknál fogva, 150 épületnél több lett a' sebesen elterjedő láng prédájává.

BELGIUM.

Oct. 13-kán a' Genti játékszínhen verekedés vólt: erre okot valami Thibaut nevű játékosné szolgáltattott, a' ki avval vádoltatott, hogy egy más helyen, beszédjében illetlen kifejezésekkel élt légyen. Egy Politzia biztos

pofon vágást kapott, 's a' dolog annyira ment, hogy a' játékosokra kolompérral hajigáltak. Egy hírlap szerint, katonatisztek voltak az egész rendetlenség szerzői. Miután a' béke nagy nehezen helyreállított, Thibaut a' Regisseurrel megjelent, 's kinyilatkoztató, hogy a' reá fogott kifejezéseket soha sem használta legyen. Erre a' játék, békeben tovább folytattatott.

P O R T U G A L L I A.

Dom Pedrónak temetése 28 kán éjjel, ennek végső rendelése szerint, csak a' Genepálisok eltakarításoknál szokásban levő pompával, ment véghez. Terceira Hertzeg halotti beszédet tartott sírjánál a' korán elhúnytnak, a' ki a' San Vicente da Fora templomba temettetett. A' koporsón lévő felírás ekképpen vólt: „D. O. M. Petrus IV. Portugalliae, et Algarbiarum Rex, Primus Brasiliae Imperator, ac Bragantiae Dux. Joan VI. Imper. ac Regis Filius. Patriae Libertatis Assertor et Vindex, dum Regnum in Filiam Carissimam Mariam II. sponte translatum, Ejus Nomine reget, obiit, maximo omnium Lusitanorum Luctu, Die XXIV. Septemb. Anno Dom. MDCCCXXXIV. Aetatis suae XXXVI.“

Az Udvar Sept. 28 kán Necessidade palotába ment. Oct. 2 kán kéztókolás vólt Ajuda palotában, mellynél az özvegy Tsászárné jelen nem vólt. Donna Isbella Maria, a' Királyné mellett állott. Bayard Ur, külső dolgokra ügyelő Status Titoknok Lisbonában, Angliába érkezett. Utazásának tzielja, hogy általadja Leuchtenberg Hertzegnek, a' Don Pedro által testált kardot, 's egyszersmind ötöt (Leuchtenberget) hívná meg Lisbonába, előmutatván mind azon hiteles irványokat, mellyek a' Királyné, és a'

Hertzeg között történendő egybekelésre megkívántatnak.

FRANTZIA ORSZÁG.

(Journal de Paris.) Dom Miguelnek, Spanyol Országba lett érkezése, merő költemény.

A' Draguignani, és Grassei Nemzetigárdisták feloldoztattak, és lefegyvereztettek. Az utóbbi városba, a' 10-dik könnyű gyalog regementből küldetett egy osztály, 's az amazoktól elszedett fegyverrel felöltetett.

Oct. 11-kén a' Praefecturalis Tanács másod izben határozza, hogy Gróf Leon, a' Sz. Demisi Nemzetigárda Commandánságtól 2 hónapra elmozdítassék. Mihelyt ez a' határozat közhirré lett, minden Gárdisták letették fegyveröket, 's kinyilatkoztatták, hogy többé nem szolgálnak. A' Gróf azonban hozzájok ment, 's igyekezett őket más gondolatra birni azon biztosítással, hogy ő már a' Status Tanátsához appellált, 's reményli, ügyének jobbra fordulását. Társai azomban hajthatatlanok maradtak, 's minden kérésre, beszédre, ez volt a' rövid felelet: „Nints Commandans, nints kóna!“

A' napokban, két dramaticus elenség, ugymint Dumas Sándor, és Gaillardet, párviadalra keltek. Először pistolyból löttek, de egyik sem talált: azután kardot rántottak, 's addig akartak hadakozni, míg valamelyik a' tsata piatzon nem marad: de a' tanúk közbenvetették magokat; kinyilatkoztatván, hogy további vetélkedésnek helye nem lehet, a' mire mind a' kettő kezett fogott, 's barátságosan vált meg egymástól.

ELEGYES TUDÓSÍTÁSOK.

(Journal de Francfort) Kötelességünknek tartjuk, ellene mondani, —

egy — a' *Message* rben foglalt következendő költeménynek. „Varsóban egy nevelőintézet állítottatott fel fiatal leányok számokra, bizonyos *Vilcynska* 'Susánna lévén a' fő felügyelő asszony. A' *Message* azt hirteltte, hogy ezen intézetben, egy 15 esztendőseleányka, a' klavíron ezen dallt jádzotta legyen: „Még nem vezett el Lengyel Ország!“ a' mit valami *Spion* meghallván, azonnal fülébe súgta *Storozenko* Generál, Varsó Alkormányozójának, ki elősietett, 's a' leányt karon fogva, magával a' fő strázsára hurtzolta, hol elébb meglakolván, azután közakoktól az intézetbe visszaküldetett. Hogy mind ezekből egy betű sem igaz, eléggé bizonyítja, a' fő felügyelő Asszonynak — Varsóban a' *Frantzia Consul* által hitelesített nyilatkozása, melly a' *Message* szerkeztetőjének is megküldődött Oct. 2-kán hiteles párban.

A' középtengeren lévő gőzhajók száma majd minden nap nevedik. A' rendszeren *Marseille*, *Genua*, *Livorno*, és *Nápoly* közt menő gőzhajókhoz, még az idén kettő járuland, az egyik 120, a' másik 180 ló erőnyi. Két angoly gőzhajó, minden héten egyszer rendszeren jár *Marseilléből*, *Livornóba*, és innen vissza, egy *Szardiniai*, *Genua* ből *Livornóba* minden *Szombaton*, 's *Szerdántér* vissza. Két másiknak *Algier*, és *Marseille* közt leendő öszveköttetése. Egy *frantzia* hajó, minden 14 napon *Marseilléből*, *Gibraltárba* indul: egymásik minden héten egyszer *Barcellona* ba, a' harmadik *Toulon* ba, és *Corsicába*. *Livornóban*, egy nagy társaság állott öszve. Az *Angliában*, és *Skótziában*, ennek számadására épített gőzhajók bėjárják az *Afrikai partokat*, egész *Egyiptomig*, és *Görög Országig*. A' *Livornóból*, *Konstántzinápolyig* teen-

dő utazás, 7 napig tart, 's a' hajó csak háromszor állapodik meg, hogy köszénnel megrakodják.

B É T S.

Ő Ts. K. Felsége Sept. 25 kén költ kir. határozata által a' magyar királyi hétszemélyes Táblánál megüresült valóságos Táblabírói hivatalra a' Főrend közül *Báró Perényi 'Sigmond* Urat eddig magyar kir. Helytartói Tanátsost és az Országos Biztosság Alkormányozóját méltóztatott kegyelmesen kinevezni.

Ő Ts. K. Felsége méltóztatott Fenséges Nádorispány Ő Ts. K. Föhertzege fiahoz nevelési ügyelővé báró *Droste* Ödönt ts. k. aranykultsost és főhadnagyot kegyelmesen kinevezni.

Ő Ts. K. Felsége méltóztatott Oct. 22 kén költ kegyelmes határozata által a' *Nyitrai* Ns. Káptalanban megüresült Kánonokságra *Keletsényi János* Urat a' *Megye Titoknokát* és *Consistorium* tagját Kánonokká kinevezni.

M A G Y A R O R S Z Á G.

Po'son Oct. 28-kán. A' 245-dik Országos Ülésben, az *Urbéri* tárgy, és az erre költ *Kegy. Kir. Resolutió* feletti tanátskozásban, a' III-dik Törvényzikkely, 4-dik §-ig úgymint „a' *Fabéli Jusról*“ (*De Lignatione*) haladtak a' *Tek. Karok* és *Rendek*.

Néhai *T. Boráros* Ur, jeles példát hagyott végintézetében, mikép kellessék a' közös honból vett vagyont ismét a' köz Hazának 's embertársaknak boldogításokra fordítani. Hagyott t. i. az elhunyt 1) a' *Pesti szegények intézete*re, kórházra, tűzoltó szerekre egyenként 500 váltó ftot. — 2) *Vakok intézete*nek 1,000 v. ftot készpénzben, és 10,000 v. ftot, melly még per alatt lévén bírói kézbe van letéve. — 3) *Vá-*

ési siketnémák intézetére 1,000 v. ftot. — 4) Pesti öt parochialis templomnak egyenként 500 v. ft. 's ezen kívül a' Theresia külvárosinak, hova lemettetni kívánt, 1,000 v. ft. — 5) Nemegyesült pesti görög egyházaknak (Szerbokénak 's Görög-Oláhokénak) egyenként 250 v. ft. — 6) Protestansok ket templomának egyenként 100 v. ft. — 7) Szegény gyermekeknek iskolai könyvekre alapítványul 1,000 v. ft. — 8) Ország köz pénztárának 2,000 v. ft. — 9) Város tisztjei nyugpénzi intézetének 1,000 v. ft. 10) 4,800 v. ftot szegény sorsú pesti 24 leányzónak kiházásítására, és pedig egynek 200 v. ftot, melly pénz talán leendő kamatjával együtt a' boldogulnak hitese, vagy ennek kimulta után a' városi tanács választása szerint fog kiadatni. — Mia' boldogulnak özvegyét 's atyafijait illető egyéb hagyományokon kívül fenmaradand, egy felében a' Pesten felállítandó dolgozó házra, másokban pedig az árvák intézetére mint általános örökösökre fog jutni. H. T.

A' Nógrádi Mátraaljának azon kies völgyén, hol Kis-Terenye egy roppant gőzkazánú pálinka főző házával, Markháza 's dorogi puszták pedig jól ellátott gazdasági kö épületeik 's malmaikkal, az útas figyelmét méltán magokra vonják, — nem tsekély rémülés fogá el a' lakosokat, midőn f. h. 15-kén reggeli 7—8dfél óra közt igen érezhető földrengés az épületeket mintegy utnak indulni készteté. Szentegyházunkban a' zászlók lobogtak, az ajtók megnyiltanak, függő lámpák, képek, konyha-eszközök hintáztak és tsörömpöltek. Dorogon az uradalmi élesztár több helyen meg is hasadt. A' még pislogottszalmapernyés tüznél szalonnázó ökrészek nyakrafőre futottak széllyel, állítván, hogy az élőfák süllyedő félben bókolnak. Az ég derült, az idő tiszta meleg volt, dél felé pedig kis ideig tartó lenges szél következett. — L e l e s z r ö l Z e m-

plényből pedig ezt írja egy hiteles kéz és conventi tag: Igen rémítő 's kártékony volt a' földrengés nálunk is, melly f. h. 15-kén reggeli 7 1/2kor eddig előttünk ismeretlen zuhaj és robaj közt keletről nyugotnak terjedt. A' mi ősz házunk (a' Leleszi prépostság épülete) kívülről szemlélők bizonyítási szerint ödöngésbe jöven, mint a' vízen lebegő tsolnak először szélythoszszában nyugotra hajlongott 's isméteztvén ingásait százados józanságában is bukdozó ittasként tántorgott; a' fák galyaikat majd a' földre hajlították, az erdők pedig széltiben visítva, suhogva, és retsegve szórták szerete vad gyümöltseiket. Illy látványra előre hátra tekintve mindenki zavarba 's rettegésbe jött, midőn tétovázva épületét hasadozni, 's nagy jégesőként a' vakolat göröngyeit kopogva hullongani szemlélé. Én is a' többiekkel ideoda kapkodva lefelé rohantam a' léptsőkön 's mintegy 80 lépésnyi közt haladtam hanyathomlok a' 3dik emeletről, midőn hirtelen tsend lön. A' város felől szapora jajokat hallék, a' velem találkozókétes tekintete 's felelete még inkább megháborított. A' városban minden épület nyilásokat kapott, de tsak egy kőkémény dült le. De a' mi 3 emeletű épületünknek főkép déli része tetőtől talpig meg van rontsolva. Egy szoba sints, mellyben tetemes hasadékok ne mutatkoznának. Nagy rettegés fogott el minden szögletet, 's mi főleg azon szomorodtunk el, hogy goth alkotmányu tisztesszentegyházunk, melly laképületünkhöz van ragasztva, belől annyira özszeromboltatott, hogy isteni szolgálatot tsak kívül tarthatunk ezöltá. Ugyan is a' századon tul díszeskedő kemény faragott kövü boltivekről lepörögve majd minden vakolat, azok most pusztán 's mintegy fenyegetőleg merengnek megrendültök után. De beszakadás nem történt se a' templom-

ban se conventben. Elgondolhatni, hogy századok óta nem vala illy rettentő földrengés e' vidéken mint a' mostani; még is áldás a' Gondviselésnek, hogy nem éjjel lepett meg e' mindent resz-kettető tünemény! — De Zemplényben másutt is dúlt haragja, így Gálszétsen egy templom beszakadt, a' másik összehasadt, b. Fischerné kastélyát lakhatatlanná tette; 's nem tsak Kassán, hol a' mult levelünkben említettekén kívül 15 kémény zuhant le, hanem a' Dargó mentiben is igen hathatós volt; mindazáltal eddigi tudomásunkra legkártékonyabban dühödött Szatmárban, hol az szinte 15kén reggeli 7 óra 's 40 pertzkor keletről mintegy mennydör-géssel köszönt be 's 1'ig tartott dühe ezernyi ezer kárt okozott. Ugyan is N. Károlyban a' grófi várkastély nagy ké-ményeit részint lehányta, részint összehasgatta, az erkélyfölötti tzímer ko-ronáját levetette, a' szép selyem buto-rokat a' jégzáporként omló vakolati gö-röngy összelyuggatta, de a' falakat is annyira összszerezselgeté, hogy az épí-tőmester ítélete szerint azt tsak nagy baj és költséggel tehetni lakhatóvá; a' kegyes iskolabeli szerzet gyönyörű szentegyháza tornyát derékon kereszt-ül rokkantá köröslög, belül menyec-zeljéről sok diszesítvényt leszórt, 's hajóját végig repesztvén, a' mellé fog-lalt collegiumot is általányosan lakhat-lanná tette, a' gymnasium épületét is összehasgatta úgy, hogy a' tanítók a' városban privat házakban kénytelenek lakni, 's a' tanuló ifjuságot haza kellett botsátani. Kaplonyt szint illy szeren-tsétlenség érte, mert itt is mind a' tem-plomot mind klastromot haszontalanná tette, 's a' mint mondják Báthorban is. A' mezőpetri tornyot a' templom tete-jére sujtotta. Szaniszlón mind a' 5 tor-nyot szétszórta; a' szegény megégett Csanálosiaknak nagy bajjal fölépített

házaikat újra összszerepesztette; N. Ká-rolyban minden tisztszállást, vármegye-házat összehasgatott, a' városbeliek házaikon a' kéményeket részint össze-zúzta részint lehányta; sok a' kár, de a' rémülés még nagyobb, 's annál in-kább, mivel még most (18kán) is min-den 24 óra közben 3szor 4szer is je-lentkezik a' rengés, tsakhogy gyöngéb-ben. Endréden Geöcz k. tanácsos háza is olly annyira összszorongáltatott, hogy parasztházban tartózkodik. Mező Petri-től N. Károlyig sáros az út 's a' káro-lyi pusztán több helyen kar-vastagság-ra buzgott fel a' földből a' viz 's ho-mokot hányt; Csanáloson pedig a' ré-tek árcai vízzel teltek el, holott eső-nek vagy felhőnek híre sem volt. A' kihányt homokot chemiailag bontzolták a' gyógyszerárnokok 's azt kénkövel és saletrommal teljesnek találák; az igy feltorlasztott homok hamuszínü 's olly finom mint a' lisztláng; a' kutakban is úgy felduzzadt a' víz, hogy majd ká-vaikon tsaponga ki. Se a' nagy se a' vártemplomban nem tartatik isteniszol-gálat. Illy viszontagság 's rettegésben nem tsuda, ha népünk maga magát sem tudja elhatározni, mi tevő legyen; há-zát bontani nem meri a' közelgő tél miatt, 's házában tartózkodni sem mer a' rászakadás félelme miatt. Az Ér 's lápsági köz, hol legborzasztóbban üze 's üzi erőszakos játékát, leirhatatlan rettegésben alél pertzről pertzre főkép éjjel, mig hozzá, edződik, mint né-hány évelött a' móriak példájára. Jk.

S. A. Ujhely Oct. 17. A' természet azon borzasztó tüneménye, melly Liz-bonát, Sicilia néhány helyeit, Limát, Romáromot 's a' t. több izben megré-mítette Oct. 15. reggeli nyoltzadfél óra-kor reá ijesztett városunkra. A' föld-rengést vagy is inkább földindulást a' nép rémítő álmélkodására valami föld-alatti tompa moraj előzé-meg, mellyet

rögtön a' billengéshez, hullámozáshoz hasonló földindulás követett. Ezen tü-
nemény éjszokról keletkezett, 's 20—
30 némellyek szerént 30—40 pertzene-
tig tartott, mellynek szomorú követke-
zésében a' város hosszában elszórt sá-
torforma hegyek felemelkedve mintegy
helyeikből látszattak elköltözni akarni,
a' tornyok 2—3 lábnyira hajlongának,
a' harangok erős mozgásba jöttek, sőt
az iskolai kis harang megszóllamlott,
a' szentegyházak bolthajtásai, magasabb
épületek köfalai megrepedeztek, 's több
alacsony házak kéményei lehullottak,
az emberek magokat ügyel-bajjal tud-
ták lábaikon fentartani 's a' t. E' rémü-
letes esett között a' kétségbe esett nép
az utszákra tódult, 's végső óráit kö-
zelgetni gondolta, legnagyobb kárt a'
kegyes rend szerzetes házában tett. Sem-
mi különös levegői változás nem történt,
melly ezen gyászos földindulást gya-
níthatóvá tehetné volna, sőt valamint
egész hónapban, úgy most is meleg,
's a' szüretre igen kellemetes napokkal
ditsekedhetünk.

U n g v á r ról Oct. 18dikán. Folyó
hónap 15d. reggelén nagyon érezhető
földrengés vala nálunk, melly az épü-
leteket megrepedezteté, a' tornyokról
leveté a' keresztet, a' Latorcza és
Tisza vizét fenekestől felzavarta 's azok-
ból a' halakat kilökdöste. A' kőműve-
sek, megijedvén a' kövek elevenségé-
től, munkáikat elhagyták. Több lako-
sok gyomor émelygést kaptak, sokan
hányásra kényszerítettek.

Magyar Tudós Társasági Jelentés.

1. Közvetkező November 3 kán kez-
dődik s' Társaságnak 3-dik nagy gyű-
lése, mellyre az előlülői levél már min-

den t. i. igazgató, tiszteleti, rendes és
levelező tagot meghívott.

2. Közelebbről megjelent a' társa-
ság „Külföldi játékszín“ tzímü gyűjte-
ményében: a) a' Bottsinálta doctor.
Vígjáték 3 felvonásban. Moliére után
Kazinczy Ferentz VIId. kötet. Ára 24
kr. pengőben. b) Barnhelmi Minna,
vagy a' katona szerentse. Vígjáték 5
felvonásban. Lessingtől. Fordította Ka-
zinczy Ferentz VIId. kötet. Ára 36 kr.
pengőben.

3. Mind ezen két újabb kötet,
mind a' Tudománytár 2-dik kötete egy
kőmetszettel, mellynek tartalma külön,
már a' közönség eleibe terjesztetett,
található Pesten Eggenberger Jó'sef
könyvárosnál, kinél a' társaság költsé-
gével kijött minden egyéb munkát is az
országbeli könyvárosok megrendelhetik.
October 17d. 1854.

a' Titoknok által.

E R D É L Y.

A' békességnek szelíd embere, az
egyenes lelkű Losonczy I. báró B á n f f i
Ferentz, a' N. Enyedi ev. refor. anya-
oskola buzgó főcuratora nints többé.
Szép életét f. h. 18 kán egy tsendes ha-
lállal rekeszté bé falusi jószágában F u-
g a d o n. Aldás a' jó ember emlékeze-
tére.

A' Pénz folyamat October' 30-kán;
közép ár:

A' Státus' 5p. Centes Obligátzióji 99 7/8
Az 1820-béli sorsosok: — —
Az 1821-béli hasonlók: 137 7/8
Bétsvárosa 2 1/2p. Centes Bankó Obli-
gátzióji: 58 5/8 for. keltek, mind Conv.
Bank-Aktziák keltek 1261 for. ton.
Conv. Pénzben.